Oświadczenie złożone
przez senatora Adama Szejnfelda
w dniu 25 sierpnia 2025 r.

Oświadczenie skierowane do minister zdrowia Jolanty Sobierańskiej-Grendy

W ostatnich latach coraz częściej docierają do opinii publicznej alarmujące głosy rodziców, nauczycieli i specjalistów dotyczące trudności w dostępie dzieci do odpowiedniej diagnozy i terapii psychologicznej lub psychiatrycznej, w szczególności w zakresie rozpoznawania zespołu nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi (ADHD) oraz innych zaburzeń neurorozwojowych i psychicznych.

Zgodnie z danymi środowisk eksperckich liczba dzieci i młodzieży, u których występują objawy wskazujące na ADHD, spektrum autyzmu, zaburzenia lękowe, depresyjne czy inne zaburzenia zdrowia psychicznego, systematycznie rośnie. Problem ten ma zasięg ogólnopolski, jednak w niektórych regionach kraju szczególnie wyraźnie widać brak specjalistów, długie kolejki do poradni psychologiczno-pedagogicznych i placówek ochrony zdrowia psychicznego, a także duże różnice w jakości i czasie dostępu do diagnozy.

Rodzice i opiekunowie, którzy zauważają u dzieci symptomy wymagające interwencji, bardzo często napotykają barierę w postaci wielomiesięcznego, a niekiedy nawet kilkuletniego oczekiwania na specjalistyczne badania. W konsekwencji dzieci pozostają bez odpowiedniego wsparcia na etapie edukacyjnym, co utrudnia im funkcjonowanie zarówno w szkole, jak i w środowisku rówieśniczym. Brak szybkiej diagnozy i adekwatnej terapii może skutkować narastaniem problemów emocjonalnych i społecznych, pogorszeniem wyników w nauce, a w dłuższej perspektywie – także wykluczeniem społecznym.

Należy podkreślić, że wczesna i rzetelna diagnoza ADHD czy innych zaburzeń neurorozwojowych jest kluczowa dla zapewnienia dziecku odpowiedniej pomocy, zarówno medycznej, jak i pedagogicznej. Pozwala to na dostosowanie metod edukacyjnych, a także na zastosowanie terapii wspierających rozwój i redukujących ryzyko wystąpienia dodatkowych problemów psychicznych w przyszłości. Tymczasem brak dostępności szybkiej diagnozy sprawia, że dzieci często nie otrzymują stosownego orzeczenia ani opinii, co ogranicza możliwość dostosowania wymagań edukacyjnych do ich realnych potrzeb.

Obecny system wsparcia zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży w Polsce, pomimo wdrożenia reformy psychiatrii dziecięcej, wciąż nie zaspokaja rosnących potrzeb. Liczba poradni psychologiczno-pedagogicznych, ośrodków środowiskowej opieki psychologiczno-psychoterapeutycznej czy oddziałów psychiatrycznych jest niewystarczająca. Problemem pozostaje także niedobór specjalistów: psychologów dziecięcych, psychiatrów dzieci i młodzieży, terapeutów i pedagogów specjalnych. W niektórych województwach dostęp do diagnostyki jest szczególnie ograniczony, co prowadzi do nierówności w dostępie do świadczeń zdrowotnych i edukacyjnych.

Z tego względu zwracam się do pani minister z następującymi pytaniami.

1. Jakie działania podejmuje rząd w celu zapewnienia szybszego i szerszego dostępu dzieci i młodzieży do diagnozy ADHD oraz innych zaburzeń psychicznych i neurorozwojowych?
2. Czy planowane są zmiany systemowe zwiększające finansowanie publicznych placówek ochrony zdrowia psychicznego oraz poradni psychologiczno-pedagogicznych?
3. W jaki sposób rząd zamierza zwiększyć liczbę specjalistów w obszarze psychologii i psychiatrii dziecięcej oraz jak wspiera działania uczelni kształcących w tych kierunkach?
4. Czy przewidywane są programy systemowego wsparcia dla szkół i nauczycieli, które umożliwią lepszą współpracę z placówkami medycznymi i szybsze reagowanie na potrzeby uczniów?

Szanowna Pani Minister, dostępność rzetelnej diagnozy i pomocy psychologiczno-psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży nie jest wyłącznie problemem jednostek. Jest kwestią systemową, która bezpośrednio wpływa na zdrowie, rozwój i przyszłość młodego pokolenia. Dlatego apeluję o podjęcie zdecydowanych działań, które zagwarantują, że każde dziecko w Polsce – niezależnie od miejsca zamieszkania czy statusu materialnego rodziny – będzie miało zapewniony dostęp do szybkiej i profesjonalnej diagnozy oraz odpowiedniej pomocy.

Z wyrazami szacunku
Adam Szejnfeld
senator Rzeczypospolitej Polskiej